

Ο Πάνας υπερηφανευόταν ότι δεν του ξέφυγε καμιά από τις μαινάδες της ακολουθίας του Διονύσου κι ότι κοιμήθηκε με όλες. Ως μεγαλύτερη όμως ερωτική επιτυχία θεωρούσε το σμίξιμό του με την Σελήνη. Το μεν σμίξιμό του με την Σελήνη επιτεύχθηκε με μπαγαποντιά, για τις μαινάδες δεν καλοξέρουμε αλλά ανάμεσα στις νύμφες υπήρξαν πολλές που τον απέκρουσαν. Μια από αυτές ήταν η Σύριγγα. Ο Πάνας την πολιορκούσε στενά αλλά εκείνη του αρνιόταν. Ο Πάνας θέλησε να την πάρει με την βία. Η Σύριγγα το έβαλε στα πόδια. Ο Πάνας την κυνήγησε. Την πρόφτασε στην όχθη ενός ποταμού. Εκείνη άρχισε να παρακαλά το ποτάμι να τη σώσει. Καθώς ο Πάνας ετοιμαζόταν να την αρπάξει, η Σύριγγα μεταμορφώθηκε σε μια από τις καλάμιές στις όχθες του ποταμιού. Ο τραγοπόδαρος όμως μαγεύτηκε από τον ήχο του ανέμου καθώς περνούσε ανάμεσα στις καλάμιές, έκοψε καλάμια, τα ένωσε με κεριά, άνοιξε τρύπες κι άρχισε να φυσά, παράγοντας όμορφη μουσική. Είχε εφευρεθεί η σύριγγα, το σουραύλι, ο αλλιώς ποιμενικός αυλός. Κι όλα αυτά έγιναν στο βουνό Μάιναλο, εκεί όπου υπήρχε η Λυκόσουρα, «η πιο παλιά πόλη του κόσμου», στην οποία λατρευόταν ο Πάνας. Στο ίδιο βουνό, άλλωστε, υπήρχε και μαντείο του, ενώ δεν είναι λίγοι αυτοί που πίστευαν ότι από τον Πάνα έμαθε ο Απόλλωνας τη μαντική τέχνη.

Διχογνωμία υπάρχει και για την νύμφη Πίτυ, την Πεύκη. Άλλοι λένε ότι μεταμορφώθηκε σε πεύκο για να αποφύγει τον έρωτα του Πάνα, άλλοι ότι έσμιξε μαζί του. Τον προτίμησε μάλιστα από τον αντίζηλό του, τον Βοριά που επίσης την ερωτεύτηκε. Ο Βοριάς το πήρε κατάκαρδα κι άρχισε να φυσά διαβολεμένα, μαστιγώνοντας την Πεύκη με τις ριπές του ώσπου την έκανε να γκρεμιστεί σε ένα βάραθρο. Η Γη την μεταμόρφωσε σε δέντρο, το πεύκο.

Η Ηχώ και ο Νάρκισσος

Μια ακόμα νύμφη που απέκρουσε τον έρωτα του τραγοπόδαρου θεού ήταν η Ηχώ. Εκείνος θέλησε να την εκδικηθεί κι έκανε τους βοσκούς της Αρκαδίας να μανιάσουν εναντίον της. Την πρόφτασαν, την άρπαξαν και την κομμάτισαν. Η Γη ήταν αυτή που περιμάζεψε τα

κομμάτια της και τα έθαψε. Σύμφωνα όμως με άλλη εκδοχή, η Ηχώ δεν είπε όχι στον Πάνα. Από το σμίξιμό τους γεννήθηκαν η Ιάμβη και η Ίυγγα που έγινε θεραπαινίδα της Ιώς κι έδωσε μαγικό φίλτρο στον Δία, να ερωτευτεί την κυρά της. Η ίδια η Ηχώ έπιασε ατέλειωτο κουβεντολόι με την Ήρα, αποσπώντας έτσι την προσοχή της κι αφήνοντας στον Δία ελεύθερο το ερωτικό πεδίο με τις νύμφες. Κατά τον Οβίδιο, η θεά πήρε είδηση, τι γινόταν, και μεταμόρφωσε την νύμφη σε ηχώ: Δεν μπορούσε πια να σωπάσει, δεν μπορούσε και να μιλήσει πρώτη και το μόνο που έκανε ήταν να επαναλαμβάνει τα λόγια των άλλων.

Άλλοι όμως αλλιώς τα έλεγαν: Ούτε ο Πάνας ούτε η Ήρα ευθύνονταν για τα πάθη της Ηχώς. Όλο το πρόβλημα εντοπιζόταν στο ότι η νύμφη αγάπησε τον ωραίο Νάρκισσο. Ήταν γιος του ποταμού Κηφισού και της νύμφης Λειριώπης, πανέμορφος και με φοβερό πάθος για το κυνήγι. Οι γονείς του είχαν ρωτήσει τον μάντη Τειρεσία, αν ο Νάρκισσος θα ζούσε πολύ ή λίγο. Εκείνος τους είχε απαντήσει ότι ο γιος τους θα ζούσε «όσο θα έβλεπε τον εαυτό του». Το τι εννοούσε δεν άργησε να μαθευτεί. Αφοσιωμένος στο κυνήγι, ο Νάρκισσος δεν είχε καιρό για έρωτες. Θαμπωμένες από την ομορφιά του, νύμφες και θνητές δεν δίσταζαν να του ριχτούν. Τις απέκρουε όλες. Ανάμεσα σ' αυτές που απορρίφθηκαν, ήταν και η Ηχώ. Κατέφυγε στη Νέμεση και της παραπονέθηκε. Εκείνη αποφάσισε να τιμωρήσει σκληρά τον νεαρό με την τόση έπαρση. Όταν ο Νάρκισσος έσκυψε σε μια λίμνη να πει νερό, είδε να καθρεφτίζεται σ' αυτή το πρόσωπό του. Ήταν σαν να τον χτύπησε κεραυνός: Ερωτεύτηκε παράφορα τον εαυτό του. Γεννήθηκε η έκφραση «ναρκισσισμός». Γνωρίζοντας ο Νάρκισσος πως μόνο σε καθρέφτη μπορούσε να θαυμάζει το πρόσωπό του, έμεινε εκεί να βλέπει τον εαυτό του. Ούτε να φάει ήθελε ούτε να κοιμηθεί. Πέθανε στη θέση αυτή. Στην ίδια θέση, φύτεψε το φυτό, ο νάρκισσος.

Από τη λύπη της, η Ηχώ πήγε και χώθηκε βαθιά σε μια σπηλιά. Από το μαράζωμα, έφτασε σε σημείο να της μείνουν μόνο τα κόκαλα και η φωνή της. Τα κόκαλα μεταβλήθηκαν σε βράχο. Απέμεινε η φωνή της να απαντά επαναλαμβάνοντας τα τελευταία λόγια εκείνων που φωνάζουν στις ερημιές.

(τελευταία επεξεργασία, 21 Ιανουαρίου 2021)